Samenvatting Ethische Bijsluiter

Informatie over deze samenvatting

- Via deze samenvatting krijg je meer inzicht in de ethische afwegingen die we bij een digitale technologie hebben gemaakt. Daarnaast geeft deze samenvatting een beeld van de acties en maatregelen die we treffen om de Tada-waarden te beschermen en versterken.
- Houd bij het lezen van deze samenvatting met de volgende zaken rekening:
  - De Ethische Bijsluiter betreft een **momentopname**. De samenvatting beschrijft de waardenafweging zoals die op het moment van organiseren van de Ethische Bijsluiter is gemaakt. De samenvatting zegt niks over de stappen die na de sessie zijn gezet of veranderingen die zijn doorgevoerd. Het maken van ethische afwegingen is een continu proces waar de Ethische Bijsluiter onderdeel van is.
  - De waardenafweging is voor iedere digitale technologie uniek. Bij het 'scoren' van de waarden vindt **geen systematische vergelijking** plaats met andere technologieën of eerdere Ethische Bijsluiters.
  - Ethische Bijsluitersessies duren doorgaans drie tot vier uur. In de samenvatting van die sessies die je hier leest is mogelijk relevante contextinformatie verloren gegaan door de **compactheid van beschrijven**.

Ethische Bijsluiter: ondersteuning van AI bij maken van adviesstukken bij het juridisch bureau

11-03-2025

Over adviesstukken genereren met AI

Wat: in dit project wordt AI ingezet om adviesstukken te genereren voor het nemen van juridische beslissingen, bijvoorbeeld rondom bezwaren bij afvalboetes. Dit is een juridisch relatief eenvoudige zaak waarbij de behandeling vooral bestaat uit repeterend werk met vaste sjablonen en tekstblokken. Het is mogelijk dat AI ook voor andere processen gebruikt wordt, maar deze Ethische Bijsluiter heeft primair betrekking op het afhandelen van bezwaar bij afvalboetes

Voor wie: voor burgers die bezwaar indienen tegen een afvalboete en wachten op een tijdige beslissing conform wettelijke termijnen.

Met wie: juristen van de gemeente Amsterdam in samenwerking met een Data Science-team van Amsterdam dat de toepassing ontwikkelt.

Hoe: AI ondersteunt bij het nemen van het juridisch besluit, onder meer door het adviseren over een passende juridische grondslag en het geven van een onderbouwing en toelichting voor het besluit. Het daadwerkelijke juridische besluit wordt altijd door de jurist zelf genomen, niet door AI.

Waarom: Door AI in te zetten kunnen juridische zaken sneller en consistenter worden afgehandeld. Het stelt juristen in staat om zich meer te richten op ander werk zodat de dienstverlening verbeterd kan worden.

Voornaamste signaleringen per Tada waarde

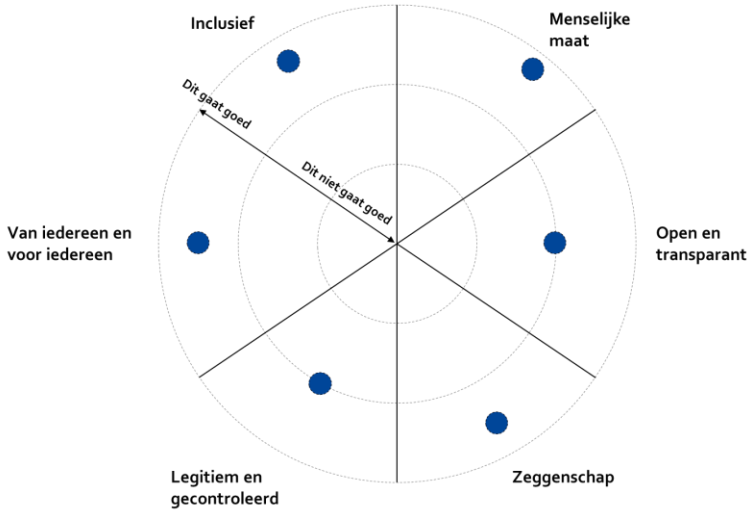

- **Open en transparant**: Het is cruciaal dat de AI-ontwerpkeuzes aansluiten bij het werkproces van de juristen.
- **Legitiem en gecontroleerd**: Er bestaat een risico op automation bias; de neiging van mensen om te vertrouwen op geautomatiseerde systemen technologie. Daarom is het belangrijk dat juristen alert blijven en onafhankelijk van AI-suggesties een eigen beslissing maken.
- **Inclusief**: Inclusie en adoptie moeten geborgd blijven: niet iedereen is even vaardig met nieuwe technologie. Daarom wordt ingezet op het geven van trainingen en workshops om opgeleid te worden om het te gebruiken.

Beheersmaatregelen

- Juristen trainen in beoordelen van AI-output en het voorkomen van automation bias (o.a. door expert-in-the-loop en het besluitvormingsproces inzichtelijk, begrijpelijk en transparant maken)
- Gebruiksvriendelijkheid borgen via een intuïtieve interface en duidelijke instructies.
- Controle- en kwaliteitschecks in het proces versterken (o.a. geautomatiseerde tests, meten van gegrond bezwaren en vergelijking gegenereerde vs. verstuurde documenten).
- Duidelijke communicatie over wat het project wel en niet doet, inclusief gemaakte keuzes en afwegingen.

Moreel oordeel

*"**Ja, we gaan door,** omdat het inzetten van AI in dit proces veel voordelen oplevert. Wel treffen we verschillende maatregelen om de kwaliteit en betrouwbaarheid van de juridische besluiten te waarborgen."*